

Finansdepartementet
Skatteøkonomisk avdeling
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Vår dato 9. mars 2016
Deres dato 9. desember 2015
Vår referanse 674-1004/AMO/-
Deres referanse 15/5418

Høring NOU 2015:15 Sett pris på miljøet.

NHO Mat og Drikke viser til Finansdepartementets høringsbrev av 9. desember 2015 hvor det bes om innspill til NOU 2015:15 *Sett pris på miljøet*. Vi takker for muligheten til å oversende våre synspunkter på kommisjonens utredning.

Produksjon og bearbeiding av mat- og drikkevarer er Norges største industrinæring. I 2012 arbeidet rundt 20 pst. av alle industriansatte, eller ca. 48.000 sysselsatte når havbasert sektor inkluderes, i 2.000 bedrifter i mat- og drikkenæringen. NHO Mat og Drikke representerer alene nærmere 1.500 bedrifter med 40.000 årsverk.

NHO Mat og Drikke viser til Næringslivets Hovedorganisasjons høringsuttalelse av 7. mars 2016, som vi slutter oss til. Vår høringsuttalelse utdyper NHOs brev på områder som er av særlig betydning for mat- og drikkenæringen, spesielt i forhold til råvarekostnadene for næringen. NHO Mat og Drikke viser også til rapporten fra NHOs bioøkonomipanel av mars 2016.

Hovedsynspunkter

Grønn skattekommisjon har i sin utredning foreslått et nytt og helhetlig system for karbonprising i Norge, hvor den viktigste endringen er at prisen på klimagassutslipp blir lik for alle næringer i kvotepliktig sektor, og for alle næringer i ikke-kvotepliktig sektor. Samtidig foreslås en generell vridning vekk fra miljøavtaler og avgiftsfritak over til et sektornøytralt avgiftssystem. Dette er en prinsipielt interessant tilnærming.

Samtidig mener NHO Mat og Drikke i likhet med NHO, at Grønn skattekommisjon både legger for ensidig vekt på miljøavgifter og i for liten grad har vurdert mulighetene for karbonlekkasje i så vel kvotepliktig som i ikke-kvotepliktig sektor. Vi ser også en risiko for at man i oppfølgingen av Grønn skattekommisjon ender opp med å plukke enkeltavgifter og forslag fra utredningen som innføres på toppen av allerede eksisterende avgifter, uten å møte behovet for en helhetlig avveining og tilpasning av avgiftssystemet.

Prinsipper for utforming av virkemidler

Store deler av norsk næringsliv er eksponert for konkurranse, både fra EU-landene og verden for øvrig. Dette gjelder også i økende grad den landbaserte mat- og drikkenæringen, som særlig møter importkonkurranse fra EU-landene. Det betyr at valg av virkemidler, utformingen av disse og tidspunkt for innføring må sees i sammenheng med hva som gjøres både i andre deler av verden, og særlig i EU, for å unngå at verdiskaping flyttes fra Norge til andre land (karbonlekkasje) uten at det nødvendigvis gir en global klimaeffekt.

NHO Mat og Drikke mener videre at virkemidlene må utformes slik at de gir reduksjon i utslipp. Både avgifter, støtteordninger, regulatoriske virkemidler inkludert frivillige avtaler, må vurderes i en helhetlig

virkemiddelpakke for å utvikle lavutslippssamfunnet. Valg av virkemidler må også vurderes opp mot samfunnsøkonomisk effektivitet.

EU har ennå ikke bestemt hvilke prinsipper som skal legges til grunn for å knytte landbrukssektoren til klima- og energirammeverket, og har følgelig heller ikke utformet virkemidler for denne sektoren. Før det foreligger nærmere avklaringer på dette området, er det også for tidlig å utforme virkemidler i Norge.

Kommisjonen legger stor vekt på kostnadseffektivitet, som også betyr utstrakt bruk av fleksible mekanismer. NHO Mat og Drikke støtter at Norge må benytte seg av mulighetene for fleksibilitet mellom land og sektorer, slik EU legger opp til.

Utdypende kommentarer

Grønn skattekommisjon peker på at «*hovedbegrunnelsen for å bruk miljøavgifter er å bidra til et bedre miljø*». Dette må forstås som at også kommisjonen mener at risikoen for karbonlekkasje må vurderes kritisk før en miljøavgift innføres eller økes. Samtidig mener NHO Mat og Drikke altså at kommisjonen undervurderer sannsynligheten for karbonlekkasje ved innføring av ensidige avgifter i Norge.

Karbonlekkasje vil kunne oppstå både i kvotepliktig og i ikke-kvotepliktig sektor. I likhet med NHO, vil NHO Mat og Drikke særlig fremheve risikoen for karbonlekkasje i ikke-kvotepliktig sektor innen skipsfart og landbruk. En ensidig CO₂-avgift på skipsdrivstoff i Norge vil kunne skyve «bunkersaktivitet» ut av landet. På samme måte vil redusert norsk kjøttproduksjon som følge av avgift på rødt kjøtt kunne erstattes av importert kjøtt fra utlandet.

Redusert produksjonsstøtte og en eventuell CO₂-forbrukeravgift på rødt kjøtt
Grønn skattekommisjon mener landbruket også bør omfattes når man skal redusere klimagassutslipp i ikke-kvotepliktig sektor. NHO Mat og Drikke er ikke uenig i dette, men mener samtidig at en ren prinsipiell tilnærming kan få store konsekvenser for verdiskapingen i hele den landbaserte verdikjeden for mat uten tilsvarende effekt på globale klimagassutslipp.

Kommisjonen foreslår bl.a. å redusere produksjonsstøtten til rødt kjøtt, alternativt at det innføres en CO₂-forbrukeravgift.

Analyser Norsk institutt for bioøkonomi har gjennomført på oppdrag av kommisjonen viser at en forbrukeravgift på rødt kjøtt og/eller redusert støtte vil gi en ganske beskjeden reduksjon i forbruket på 1,7 til 3,4 pst., men en betydelig større reduksjon i norsk produksjon på mellom 10 og 20 pst.

Disse beregningene må sees i sammenheng med at både høy standard og produktivitet i norsk husdyrproduksjon gjør at klimaavtrykket fra norsk jordbruk er blant de laveste i verden. FAO har beregnet at den gjennomsnittlige utslippsintensiteten av klimagasser fra storfe på verdensbasis er 46 kilogram CO₂-ekvivalenter per kilogram slaktevekt, og ca. 18 kilogram for Vest-Europa. Forskningsdata fra Animalia¹ tyder på at utslippsintensiteten i Norge ligger fra 17-22 kilogram CO₂-ekvivalenter per kilogram slaktevekt, altså litt under halvparten av det globale snittet. Disse utslippene kan reduseres ytterligere ved økt produktivitet, endret håndtering av husdyrgjødsel m.v.

NHO Mat og Drikke mener disse dataene sett i sammenheng indikerer at en ensidig norsk klimaavgift på rødt kjøtt vil kunne føre til redusert verdiskaping i Norge og økte globale utslippene av klimagasser. Dette vil i så fall ikke være i tråd med den grunnleggende forutsetningen om at nasjonale klimatiltak ikke må føre til bortfall av norsk verdiskaping og karbonlekkasje.

Andre utslippsfaktorer

For jordbruket foreslås det også avgift på nitrogen og fosfor i gjødsel og på klimagassutslipp fra inngrep i myr som tilsvarer det nye generelle avgiftsnivået for klimagassutslipp i ikke-kvotepliktig sektor.

¹ Animalia: Kjøttets tilstand – status i norsk kjøtt- og eggproduksjon. 2015.

Kommisjonen foreslår at bruk av naturens ressurser og økosystemtjenester bør ha en pris, og anbefaler innføring av en naturavgift på alle naturinngrep og biologisk mangfold.

NHO Mat og Drikke ser behovet for å verdsette økosystemtjenester bedre og gjøre verdianslag som grunnlag for beslutninger, men er skeptisk til kommisjonens forslag om innføring av en naturavgift på alle naturinngrep og biologisk mangfold. Det juridiske rammeverket, herunder utslippstillatelser etter forurensningsloven, skal sikre en økologisk bærekraftig virksomhet. NHO Mat og Drikke mener det er uheldig om en generell naturavgifttilnærming kommer i stedet for, eller i tillegg til, dagens praksis.

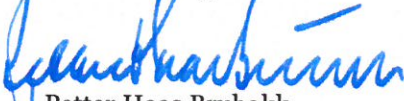
NHO Mat og Drikke mener det er behov for bedre kvalitetssikring av grunnlagsdata og grundigere konsekvensanalyser før det eventuelt innføres nye avgiftsvirkemidler for landbruket. Dette må skje som ledd i en helhetlig gjennomgang av klimatiltak i jord- og skogbruket, som også må reflektere sektorens rolle som leverandør av råvarer til norsk mat- og drikkeproduksjon og potensial for lager og opptak av karbon.

Uavhengig av hvilke tiltak man til slutt implementerer, er det helt avgjørende at disse sees i sammenheng med hva som gjøres internasjonalt, og særlig i EU.

Skogsbilveier

Grønn skattekommisjon foreslår at støtten til skogsbilveier og taubaner i skogbruket avvikles og at midler fra skogfundsordningen tillates ikke benyttet til bygging av skogsbilveier og hogst i bratt terreng. NHO Mat og Drikke er uenig i denne anbefalingen. En god forvaltning av landets skogressurser er et viktig bidrag til målsettinger innen bioøkonomi og sirkulærøkonomi. Skogsbilveier er en viktig del av skogbrukets infrastruktur, og en god infrastruktur er nødvendig for å realisere potensialet i bioøkonomien i norske skogressurser.

Med vennlig hilsen
NHO Mat og Drikke

Petter Haas Brubakk
Administrerende direktør